

บทสรุปและเสนอแนะ

ฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีที่มีประวัติความเป็นมายาวนานพอๆ กับประวัติการดนตรีไทยเลย ที่เดียว พบหลักฐานที่เป็นเค้าโครงมาตั้งแต่สมัยทวารวดี และมีวิวัฒนาการในวงดนตรีต่างๆ ในสมัยต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่พบในวงดนตรีไทยเกือบทุกวง

ตามลักษณะทางกายภาพของฉิ่งนั้นแบ่งเป็นสองลักษณะคือ ฉิ่งที่ใช้ในวงเครื่องสายและวงมโหรีมีขนาดเล็ก ส่วนฉิ่งที่ใช้ในวงปี่พาทย์มีขนาดใหญ่กว่า ซึ่งมีเหตุผลทางด้านของความต้องการความกังวานต่างกัน การเลือกฉิ่งที่ดีควรเลือกที่มีความกังวานใส มีคุณภาพเสียงเชิงโคดของฉิ่งแต่ละคู่ เผลงเช่นเดียวกับการเลือกเครื่องดำเนินทำนองอื่น ๆ

ฉิ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีหน้าที่กำกับจังหวะ แสดงให้เห็นจังหวะเบาและจังหวะหนัก เป็นสัญลักษณ์แทนจังหวะที่เป็นสามัญหรือจังหวะที่อยู่ภายในใจ (In - Mind - Rhythm) ของนักดนตรีแต่ละคนให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งถือว่าฉิ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นไปของเพลงเพลงนั้นเลยทีเดียว ฉิ่งสามารถควบคุมให้การบรรเลงในแต่ละครั้งราบรื่นหรือลุ่มลึกคลุกคลานได้ เป็นผลทำให้ผู้ที่บรรเลงฉิ่งจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความเป็นไปในการบรรเลงครั้งนั้นๆ ซึ่งนับว่าเป็นนักดนตรีที่มีภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่มากกว่า นักดนตรีเครื่องม่อื่นๆ อีกทั้งผู้ที่ทำหน้าที่บรรเลงฉิ่งจะต้องมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางร้อง ทางเครื่อง

ฉิ่งถือเป็นสัญลักษณ์อันสื่อถึงปฐมบทแห่งจังหวะทั้งปวงที่นักดนตรีทุกคนต้องมีอยู่ในวิสัย และมีบทบาทสูงถึงใช้เป็นสื่อในการครอบครูดนตรีไทย แสดงให้เห็นว่าฉิ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีความสำคัญไม่แพ้เครื่องดำเนินทำนองอื่นๆ ในวงดนตรีไทยเลย

คุณภาพของเสียง “ฉิ่ง” มีรหัสซ่อนเร้นถึงการเกิดขึ้นในเสียง “ฉิ่ง” การตั้งอยู่จากเสียงที่มีความกังวานและ การดับไปในเสียง “ฉับ” ตามกฎไตรลักษณ์ตามหลักพระพุทธศาสนา

โฉมหน้าของรูปแบบฉิ่งที่ปรากฏเป็นกระสวนจังหวะต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท และมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 18 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. **จังหวะฉิ่งแบบสามัญ** คือ ฉิ่งที่เป็นพื้นฐานการกำกับจังหวะ ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ ความถี่ห่างเท่าไรนั้น ขึ้นอยู่กับอัตราจังหวะในเพลงพบว่ามี 12 แบบ ได้แก่

- 1.1 จังหวะฉิ่งแบบอัตราสามชั้น
- 1.2 จังหวะฉิ่งแบบอัตราสองชั้น
- 1.3 จังหวะฉิ่งแบบอัตราชั้นเดียว
- 1.4 จังหวะฉิ่งแบบเถา
- 1.5 จังหวะฉิ่งฉิ่งฉับ แบบที่ 1
- 1.6 จังหวะฉิ่งฉิ่งฉับ แบบที่ 2
- 1.7 จังหวะฉิ่งแบบฝรั่ง
- 1.8 จังหวะฉิ่งอย่างเดียว แบบที่ 1
- 1.9 จังหวะฉิ่งอย่างเดียว แบบที่ 2
- 1.10 จังหวะฉิ่งอย่างเดียว แบบที่ 3
- 1.11 จังหวะฉิ่งอย่างเดียว แบบที่ 4
- 1.12 จังหวะฉับอย่างเดียว

2. **จังหวะฉิ่งแบบพิเศษ** คือ รูปแบบกระสวนจังหวะที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งใช้กับเพลงบางเพลงโดยเฉพาะ พบว่ามี 6 แบบ ได้แก่

- 2.1 จังหวะฉิ่งลอย
- 2.2 จังหวะฉิ่งแบบชาตรี
- 2.3 จังหวะฉิ่งแบบเพลงไอ้
- 2.4 จังหวะฉิ่งแบบเพลงเข็ญ
- 2.5 จังหวะฉิ่งแบบเพลงเอกบท
- 2.6 จังหวะฉิ่งแบบเพลงซำป๋อ

รูปแบบของจังหวะฉิ่งที่ปรากฏในแต่ละประเภทยุคนั้นขึ้นอยู่กับบริบทต่างๆ จังหวะฉิ่งที่ปรากฏรูปแบบซ้ำๆ และดำเนินไปโดยสม่ำเสมอที่สะท้อนหน้าที่หลักของฉิ่งได้เป็นอย่างดี กล่าวคือแสดงส่วนย่อยของเพลงเพื่อให้การบรรเลงนั้นๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น

ผู้บรรเลงฉิ่งจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกลมกลืนกับท่วงทำนองของเพลงเป็นสำคัญ ความหลากหลายของจังหวะฉิ่งที่ดำเนินไปปรากฏนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของผู้บรรเลงฉิ่ง เพราะนอกจากจะต้องกำกับให้เพลงนั้นโดยราบรื่นแล้ว ยังจะต้องมีความเข้าใจในการใช้จังหวะตามลักษณะเฉพาะเพลงนั้นๆ ด้วย ดังจะเห็นได้จากรูปแบบของจังหวะฉิ่งแบบพิเศษ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบของจังหวะฉิ่งในดนตรีไทยในครั้งนี้ยังมีส่วนที่เป็นบริบทที่เกี่ยวข้องอื่นๆอีกมากมาย เนื่องจากเรื่องของจังหวะฉิ่งเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายเรื่องในวิชาการดนตรีไทย และสามารถค้นคว้าเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญอื่นๆ ได้เป็นอันมาก การศึกษาในเรื่องนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของขอบเขตการวิจัยพอสมควร ผู้ที่สนใจจะศึกษาเรื่องนี้ควรจะกำหนดขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุม และนำไปสู่ผลการวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะยกระดับทัศนคติของคนทั่วไปให้เข้าใจว่าฉิ่งนั้นมีได้มีไว้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเล่นเครื่องดนตรีอื่นๆได้ ซึ่งความจริงแล้วฉิ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีความสำคัญและมีบทบาทสำคัญมากในวงดนตรีไทย